

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/27/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2119203488
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2119203488.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Jozefa Mačaja a sudcov JUDr. Ľuboslavy Vankovej a Matúša Staríčka v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom B., C. XXXX/XX, zast. advokátkou: Mgr. Katarína Berkešová, Malacky, Břeclavská 3, proti žalovanému: 1/ D. E. F., nar. XX.X.XXXX, bytom G., H. X, a žalovanej: 2/ I. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. E. C. K., E. X, t.č. Dom dôchodcov L. H., J. XX, B., obaja žalovaní zast. advokátom: Mgr. Martin Babčaník, Miloslavov, Alžbetin Dvor 1348, o určenie neplatnosti závetu, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 12. decembra 2022 č. k. 37C/5/2019-224, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

II. Žalovaní 1/ a 2/ majú voči žalobkyni nárok na náhradu účelne vynaložených trov odvolacieho konania vo výške 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania.

2. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil aplikáciou ust. § 116, § 476 ods.1, § 476b, § 476e a § 476f zák.č.40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ako aj ust. § 137 zák.č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

3. Vecne dôvodil prvoinštančný súd tým, že návrh žalobkyne, ktorým sa domáhala vydania rozhodnutia, ktorým by súd určil, že závet (napísaný počítačom) podpísaný poručiteľom E. M. G. (nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.X.XXXX, naposledy bytom G. N. XXX/XX, O.) dňa 23.4.2017 a súčasne podpísaný svedkami E. B., bytom E. B. XX, P., a D. B., bytom E. B. XX, P., ktorým poručiteľ odkázal svoj podiel vo veľkosti 1/3 na nehnuteľnostiach zapísaných na LV č. XXXX, vedenom katastrálnym odborom Okresného úradu Žilina, t.j. na pozemku a dome na nám. I. Q. R. X K. P., v prospech D. E. F., nar. XX.X.XXXX, bytom H. X, G., a I. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. X, C. E. C. K., je neplatný. Uviedol, že M. G. zomrel dňa XX.X.XXXX, dedičské konanie po poručiteľovi je vedené na notárskom úrade JUDr. Ľubice Zaťkovej v Trnave pod 11D/107/2018, Dnot 103/2018. V dedičskej veci notárka konštatovala, že ako dedička zo zákona po poručiteľovi podľa § 475 O.z. v tretej skupine do úvahy prichádza poručiteľova sestra - žalobkyňa, súčasne notárka informovala, že poručiteľ zriadil poslednú vôľu, závet. Poručiteľ M. G. (zriadil dňa 23.4.2017 počítačom na čistom papieri závet, ktorý je podpísaný ním a dvoma svedkami: E. B. a D. B.) v závete prehlásil, že sa týka nehnuteľností na LV č. XXXX, Obec P., pozemku a domu na námestí I. Q. R. X K. P. V čase spísania závetu bola nehnuteľnosť vo vlastníctve E. F. (žalovaný 1/) v podiele 1/3-na, I. J. (žalovaná 2/) v podiele 1/3-na, a poručiteľa v podiele 1/3-na (ako dedičstvo

po matke E. G.). Ako dôvod neplatnosti žalobkyňa uviedla, že 1/ závet nebol podpísaný poručiteľom, a že 2/ svedkami podpisu závetu boli osoby blízke žalovaným. Prvoinštančný súd vyslovil, že v konaní bolo bezpečne preukázané, že závet napísaný / zriadený dňa 23.4.2017 (ktorého neplatnosť je predmetom konania) poručiteľom M. G. bol podpísaný ním (a dvoma závetnými svedkami), a nebolo ani zistené žiadne technické alebo iné falšovanie či pozmeňovanie závetu. Záver o pravosti podpisu závetu samotným M. G. jednoznačne vyplýva zo znaleckého posudku č. 4/2021 vypracovaného dňa 2.11.2021 Vladimírom Rusnákom, znalcom v odbore písomoznalctvo, odvetvie ručné písmo, strojové písmo - v ňom znalec uviedol, že neboli zistené žiadne znaky nasvedčujúce technickému falšovaniu podpisu (skener, tlačiareň), v okolí sporného podpisu sa nevyskytujú stopy po pretlačených, obkreslených ťahoch, resp. po ich mechanickom odstraňovaní, podpis je vyhotovený kvalitnými ťahmi písacieho prostriedku, neobsahuje žiadne známky roztrásenosti a váhania v písacom pohybe; znalec stanovil záver, že sporný podpis „J. Šťastný“ obsiahnutý na origináli písomnosti „Posledná vôľa - Závet“ zo dňa 23.4.2017, je vlastným (vlastnoručným) podpisom M. G.. Žalobkyňa so závermi znalca (ohľadom pravosti podpisu poručiteľa v závete) vyslovila nesúhlas, ale neuviedla žiadne relevantné dôvody, ktorými by boli tieto závery súdneho znalca spochybnené. Záver o neexistencii znakov technického alebo iného falšovania, či pozmeňovania závetu tiež vyplýva zo znaleckého posudku ČES: PPZ-KEU-BA-EXP-2022-8943 vypracovaného dňa 6.10.2022 Kriminálnym a expertíznym ústavom PZ - v ňom ústav uviedol, že všetky tri podpisové doložky v závete sú opatrené ručne vyhotovenými podpismi, teda nejde o reprodukcie podpisov vyhotovené na reprodukčnom zariadení, celý text vrátane podpisových doložiek vykazuje zhodné charakteristické znaky tlače, skúmaním neboli zistené žiadne znaky po odstraňovaní ani prepisovaní textov; na listine neboli zistené také znaky, ktoré by svedčili o pozmeňovaní, montáži, technickom falšovaní, resp. inom neoprávnenom zásahu. Vo vzťahu k pochybnostiam žalobkyne ohľadom závetu týkajúcich sa znenia textu, umiestnenia podpisov svedkov a poručiteľa, svetlejšieho podpisu poručiteľa, a pod. (keď zákon neurčuje kde a ako sa kto má podpísať, že by všetci prítomní museli použiť pri podpisovaní rovnaké pero, ani to odkiaľ môže poručiteľ čerpať predlohu, podľa ktorej svoju poslednú vôľu naformuluje) uviedol, že ich považuje za špekulácie (možno až konšpirácie), ktoré vzhľadom na jednoznačnosť znaleckých posudkov nemajú relevanciu, a preto sa nemal potrebu nimi podrobnejšie zaoberať. Čo sa týkalo namietanej neplatnosti závetu z dôvodu údajne blízkeho vzťahu závetných svedkov (manželia B.) a povolaných dedičov (žalovaní), podľa súdu prvej inštancie nebolo v konaní preukázané, že tento vzťah (aj keď objektívne existoval) by bol vzťahom takým blízky, ktorý by robil závet neplatným pre účasť manželov B. pri jeho podpise poručiteľom M. G. - nebol preukázaný vzťah, ktorý by sa dal považovať za „blízky“ s ohľadom na § 116 O.z., nakoľko uvedené osoby nie sú príbuznými v priamom rade, súrodencami alebo manželmi, ani nemajú rodinný alebo obdobný pomer, ale ani vzťahy (nedosiahli takú úroveň a intenzitu), pri ktorých ujmu utrpenú jednou z nich by druhá osoba dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. „najživšie“ a najbližšie vzťahy majú medzi sebou žalovaný 1/ (povolaný dedič) a E. B. (závetný svedok), keď bolo preukázané, že spolu pôsobia ako spoločníci v obchodnej spoločnosti založenej z dôvodu spravovania majetku - nehnuteľnosti v P. (ktorá bola predmetom závetu), a z tohto dôvodu sa stretávajú približne dvakrát za rok v súvislosti s chodom spoločnosti, občasne si z tohto dôvodu telefonujú; v osobnej oblasti sa stretávali veľmi ojedinele a občasne, len pri jubilejných výročiach - v minulosti hlavne pri oslavách alebo E. G. (naposledy niekedy v roku 2016), inak sa nestretávajú, nechodia spolu na dovolenky, plesy, do divadla ani na žiadne spoločenské či kultúrne podujatia, nemajú spoločné žiadne aktivity. D. B. (závetná svedkyňa) je v občasnom styku so žalovaným 1/, tento je spoločníkom v obchodnej spoločnosti s E. B. (jej manžel), a D. B. je zamestnaná v tejto spoločnosti - do styku so žalovaným 1/ prichádza však zriedka; v osobnom živote sa t.č. nestretáva ani z jedným zo žalovaných, predtým (10 až 11 rokov dozadu) sa občasne stretli na rodinných oslavách (manželia B. boli priatelia hlavne s E. G.); bližší priateľský vzťah nemajú ani nemali. Žalovaná 2/ (povolaná dedička) a manželia B. nemajú ani nemali žiadne bližšie vzťahy - zoznámili sa u E. G. (matky poručiteľa) pri príležitosti jubilejných narodenín, avšak žiadne styky ďalej neudržiavali, stretli sa ešte na pohrebe E. G. a na cintoríne, neudržiavajú ani telefonický alebo iný kontakt. Z uvedeného súd prvej inštancie vyvodil, že vzťahy medzi svedkami závetu M. G. a povolanými dedičmi zo závetu, pričom „najsilnejším“ vzťahom je vzťah E. B. a žalovaného 1/ (ale ani ich spojitosť v rámci spoločenstva v obchodnej spoločnosti nevykazuje znaky, ktoré by bolo možné považovať za vzťahy „blízkych“ osôb), nedosahujú (teda ani v prípade E. B. a žalovaného 1/) takú intenzitu, ktorá by sa dala označiť ako vzťah „blízkych“ osôb, a tento vzťah by mal vylučovať možnosť manželov B. byť svedkami závetu M. G., resp. ich prítomnosť ako svedkov by mala spôsobiť neplatnosť závetu. V závere uviedol, že závet bol podpísaný vlastnoručne poručiteľom M. G., a nebol nijakým spôsobom technicky pozmeňovaný, falšovaný, ani nebol v ňom vykonaný neoprávnený zásah, pričom vzťahy medzi svedkami závetu a povolanými dedičmi nevykazujú znaky, ktoré by bolo možné

považovať za vzťahy „blízkych“ osôb, tieto nedosahujú intenzitu, ktorá by sa dala označiť ako vzťah „blízkych“ osôb.

4. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ust. § 255 ods. 1 C.s.p. Žalovaní boli úspešní v plnom rozsahu, a to vzhľadom na zamietnutie žaloby žalobkyne, v dôsledku čoho bola žalovaným priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100% voči žalobkyni.

5. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa, navrhujúc jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, resp. aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že: „určí závet napísaný počítačom, podpísaný poručiteľom E. M. G. dňa 23.4.2017 a súčasne podpísaný svedkami E. B., bytom E. B. XX, XXX XX P. a D. B. bytom E. B. XX, XXX XX P., ktorým poručiteľ odkázal svoj podiel vo veľkosti 1/3 na nehnuteľnostiach zapísaných na LV XXXX, vedenom Katastrálnym úradom Okresného úradu Žilina t.j. na pozemku a dome na nám. I. Q. R. X K. P. v prospech E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. X, G. a I. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. X, C. E. C. K., za neplatný“. Odvolanie odôvodnila existenciou inej vady majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ako aj tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností; nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaná namietala záver znaleckého posudku č. 4/2021 znalca Vladimíra Rusnáka, že závet bol podpísaný samotným poručiteľom M. G., s tým, že znalec vylúčil, že by v danom prípade išlo o technické alebo iné falšovanie závetu, preto nebolo možné konštatovať, že poručiteľ sa podpísal pod text závetu. K. S. ako znalec z odboru písomoznalectvo, odvetvie ručné písmo konštatoval záver, ktorý nebol oprávnený vysloviť (nakoľko uvedený záver môže vysloviť len znalec z odboru kriminalistika, odvetvie Kriminalistické skúmanie dokumentov), čo vedie k pochybnostiam o objektívnom prístupe znalca a zároveň znevierohodňuje celý posudok. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie dezinterpretuje posudok vyhotovený Kriminalistickým a expertíznym ústavom PZ ČES: PPZ-KEU-BA-EXP-2022-8943, keď sa obmedzuje na závery o technickom falšovaní, avšak opomenul uviesť nasledujúci záver posudku: „Vzhľadom na absenciu križujúcich sa línií podpisu príslušajúceho podpisovej doložke závetcu: „M. G. v.r.“ a príslušnej podpisovej doložky nie je možné tieto komponenty vyhodnotiť z hľadiska postupnosti ich vyhotovenia. Z uvedeného dôvodu nie je možné sa vyjadriť, či bol na listine ako prvý vyhotovený predmetný podpis a následná podpisová doložka, alebo najprv vyhotovená podpisová doložka a potom podpis.“ Podpis poručiteľa sa nachádza vysoko nad čiarou, určenou pre jeho podpis. Z dokumentov, ktoré boli predmetom skúmania ako porovnávací materiál vyplýva, že poručiteľ sa nikdy takto nepodpisoval. Tento podpis sa zároveň javí výrazne svetlejšim oproti podpisom svedkov, čo rovnako vzbudzuje pochybnosti. Podpisy svedkov sa nachádzajú bezprostredne pod textom závetu a až nižšie sa nachádza podpis poručiteľa, čo rovnako poukazuje na skutočnosť, že závet písal niekto zo svedkov. Ak by závet písal poručiteľ, tak by logicky pod textom vyhradil miesto pre svoj podpis a až následne pre svedkov. Obaja závetní svedkovia nevy povedali rovnako o spôsobe spísania závetu poručiteľom a ani podpise nimi, ako závetnými svedkami. Z výpovede žalovaných, ako aj z výpovede svedka J. vyplýva, že nikto zo žalovaných nepoveril E. B. roko vaním so žalobkyňou. E. B. sa napriek tomu žalobkyni ozval, chcel s ňou vyrokovať dedičskú dohodu, a bolo jej ponúknuté za podpísanie generálnej plnej moci ohľadne dedičstva niekoľko tisíc eur. Svedok B. uviedol, že ho mala kontaktovať a nie on ju avšak sa toto tvrdenie nezakladá na pravde. Aj toto tvrdenie svedčí o zavádzaní svedka v podstatných skutočnostiach. Pani E. G. (matka poručiteľa) bola v pravidelnom kontakte s M. T. S., s ktorým sa radila o právnych otázkach. Nikdy mu nespomenula, že by inkriminovaný majetok mal ostať v rámci užšej rodiny, preto je otázne, prečo sama nenapísala závet, ktorým by odkázal svoj podiel na dotknutých nehnuteľnostiach svojim súrodencom. Rovnako nie je zrejmé, prečo by až so značným časovým odstupom od matkinej smrti a v relatívne mladom veku sám poručiteľ odkazoval len časť majetku svojmu strýkovi a tete a navyše bez registrácie závetu v Centrálnom registri závetov. Svedkovia v konaní rovnako nevedeli vysvetliť prečo by inkriminovaná nehnuteľnosť v P. mala ostať v „rodine“, čo to znamená ostať v rodine, a prečo žiadny iný okrem poručiteľa takýto úkon „spísanie závetu ako poručiteľ“ nevykonal. Súd prvej inštancie však odmietol výsluch svedka M. T. S. vykonať. Z výpovede svedkov E. B. a M. D. B. jednoznačne vyplynulo, že svedkovia sú blízkymi osobami vo vzťahu k závetným dedičom a potvrdili, že sú majetkovo ako i personálne prepojení so žalovanými. Okrem toho, že sa zúčastňujú na rodinných oslavách žalovaných, svedok E. B. je tiež správcom nehnuteľnosti špecifikovanej v závete a zároveň je spolu so závetným dedičom D. E. F. spoločníkom v obchodnej spoločnosti FIN PLUS, spol. s r.o.. V inkriminovanom čase, teda v čase spísania závetu boli závetný svedok a E. B. a D. E. F.

spoločníkmi v spoločnostiach FIN, spol. s.r.o. a FIN PLUS – Bagetérie, s.r.o. Medzičasom boli obchodné podiely E. B. a D. F. prepísané na osoby: N. B. a C. F.. Svedkyňa M. B. potvrdila, že je zamestnankyňou spoločnosti FIN, spol. s.r.o., logicky preto musí poberať mzdu z danej spoločnosti a svedok B. zároveň uviedol, že na základe dohody má nižší nájom v uvedenej nehnuteľnosti v rámci podnikania, za to, že je správca. Z listu vlastníctva č. XXXX vedeného Katastrálnym odborom Okresného úradu Žilina, pre obec P., k. ú. P. vyplýva, že vo vzťahu k nehnuteľnosti, ktorá má v zmysle závetu pripadnúť do vlastníctva žalovaných, je tiež na predmetnom liste vlastníctva evidovaná nájomná zmluva v prospech nájomcu FIN, spol. s.r.o., a teda v prospech nájomcu, kde boli spoločníkmi v čase vzniku závetu E. B. ako aj závetný dedič (žalovaný v 1/) D. E. F.. V uvedenej súvislosti poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky 21Cdo/2600/2005 v ktorom súd konštatuje nasledovné: „Je-li allografní závětí povolána za zůstavitelova dědice právnická osoba, jsou nezpůsobilými svědky závěti fyzické osoby, které činí (mohou činit) za tuto právnickou osobu právní úkony, jakož i fyzické osoby, které jsou společníky, členy nebo zaměstnanci této právnické osoby nebo které k ní mají jiný obdobný vztah, jestliže by důvodně pociťovaly újmu, kterou by utrpěla právnická osoba povolána za zůstavitelova dědice, jako újmu vlastní (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 7.3.2002, sp.zn. 21 Cdo 530/2001, uveřejněný v časopise Soudní judikatura pod č. 81, ročník 2002).“ Hoci v danom prípade mala byť dedičom právnická osoba, uvedený judikát poukazuje na neprípustnosť personálneho prepojenia/blízkosť osôb medzi závetnými svedkami a dedičmi zo závetu. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že:

- že závetný svedok B. je/bol spoločníkom v spoločnostiach so spoločníkom -závetným dedičom D. E. F.. Z uvedeného vyplýva blízkosť spoločného podnikania, ako aj spoločnej ujmy vyplývajúcej z podnikania,
- závetná svedkyňa B. potvrdila, že je zamestnankyňou spoločnosti FIN s.r.o., a teda že je personálne prepojená s touto spoločnosťou, z ktorej má zároveň príjem,
- časť nehnuteľnosti, bytového domu v P., je predmetom nájomnej zmluvy so spoločnosťou FIN s.r.o. / uvedené vyplýva z listu vlastníctva/
- svedok B. potvrdil, že má znížený nájom, nakoľko je správca budovy, ktorá je predmetom závetu a z tohto titulu má znížený nájom v rámci svojho podnikania.

Súd prvej inštancie však rozhodnutie, najmä čo sa týka blízkosti osôb dostatočne neodôvodnil, jeho odôvodnenie v tomto smere bolo vyslovene vágne.

6. Žalovaní vo vyjadrení k odvolaniu navrhli napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu ako vecne správny potvrdiť a priznať im náhradu trov odvolacieho konania. Uviedli, že pravosť podpisu poručiťľa na záвете bola potvrdená znaleckým posudkom súdneho znalca Vladimíra Rusnáka č. 4/2021 z odboru písomoznalectvo, pričom súkromným znaleckým posudkom pod č. PPZ-KEU-BA-EXP-2022-8943, vypracovaným Kriminalisticko-expertíznym ústavom PZ na žiadosť samotnej žalobkyne, bolo vylúčené aj technické falšovanie závetu. Žalobkyňa už v podanom odvolaní proti rozsudku ani netvrdí, že podpis poručiťľa na záвете nie je vlastnoručným podpisom, ktorá skutočnosť je pre platnosť závetu jediná rozhodujúca. Pokiaľ ide o ďalšie tvrdenia, či skôr úvahy žalobkyne, ktorými poukazuje na umiestnenie podpisu poručiťľa, farbu použitého pera a použitého vzoru závetu, tieto sú z hľadiska platnosti závetu irelevantné. Na tomto mieste zdôrazňujeme, že žalobkyňa podpis poručiťľa a spôsob jeho podpisovania pred začatím tohto konania vôbec nepoznala (s poručiťľom sa nestretávali, nepísali si, nemali spolu žiadny vzťah) a svoje tvrdenia o tom, ako sa poručiťľ podpisoval, zakladá len na porovnávacích vzorkách, ktoré boli súčasťou znaleckého posudku. Polemika žalobkyne nad tým, že nie je možné s určitosťou zistiť, či bol na listine závetu ako prvý vyhotovený podpis a až následne podpisová doložka, nepredstavuje konkrétne skutkové tvrdenie a je z hľadiska posúdenia merita veci irelevantná. Žalobkyňa sa medzi riadkami zrejme snaží presvedčiť odvolací súd, že poručiťľ podpísal prázdny papier a text závetu bol vyhotovený dodatočne, avšak takéto konkrétne skutkové tvrdenie výslovne neformuluje, pretože si je vedomá, že v priebehu konania pred súdom prvej inštancie neposkytla jediný relevantný dôkaz, ktorý by takúto skutočnosť preukazoval. Polemiky a úvahy žalobkyne nad tým, prečo nebol závet spísaný matkou poručiťľa, prečo bol závet spísaný poručiťľom a nie aj ďalšími spoluvlastníkmi nehnuteľností a pod. nepredstavujú konkrétne skutkové tvrdenia, ktoré by boli spôsobilé spochybníť skutkové a právne závery súdu prvej inštancie, relevantné pre meritórne rozhodnutie. Závetní svedkovia nemusia poznať konkrétne pohnútky a myšlienky, ktoré viedli poručiťľa k spísaniu závetu. Pokiaľ bol závet poručiťľom spísaný v súlade so zákonom a je platný, potom sú dedičia povinní rešpektovať poslednú vôľu poručiťľa. Žalobkyňa nemala žiadnu vedomosť a informácie o živote a vzťahoch poručiťľa s jeho ostatnou rodinou, ktoré by jej umožňovali vôbec akýmkoľvek spôsobom hodnotiť a spochybnovať prejavenu poslednú vôľu, či myšlienkové pochody poručiťľa. Svedok S. J., syn žalovanej 2/, jasne vo svojej svedeckej výpovedi opísal, že osobitný citový vzťah súrodencov (oboch žalovaných a matky poručiťľa) k dotknutým nehnuteľnostiam vyplýval z pohnutej histórie

ich predkov, ktorí budovu v minulosti postavili, ktorí počas druhej svetovej vojny o vlastníctvo prišli a zahynuli v koncentračnom tábore, pričom vlastníctvo dotknutých nehnuteľností bolo rodine navrátené až po roku 1989 v rámci reštitúcie. Práve v nadväznosti na túto pohnutú rodinnú históriu existovala medzi súrodencami dohoda, že dotknuté nehnuteľnosti ostanú len v rámci užšej rodiny. Táto svedecká výpoveď potvrdzuje tvrdenia žalovaných, obsiahnuté v ich vyjadrení k žalobnému návrhu zo dňa 20.11.2019. Aj v ďalšom potom svedecká výpoveď svedka S. J. plne potvrdila tvrdenia žalovaných, obsiahnuté v ich vyjadrení k žalobnému návrhu zo dňa 20.11.2019, vo vzťahu k dôvodom, prečo nespísala takýto závet už matka poručiteľa. Bolo to z veľmi jednoduchého dôvodu, pretože mala syna – poručiteľa, ktorý bol súčasťou rodiny a pre prípad jej smrti bol jediným zákonným dedičom jej spoluvlastníckeho podielu k dotknutým nehnuteľnostiam. Z rovnakého dôvodu nemali potrebu spísať závet ani žalovaní, keďže majú potomkov, ktorí sú súčasťou rodiny a v rámci dedenia zaujmú raz ich miesto. Poručiteľ však potomkov nemal, a preto mal záujem zabezpečiť, aby pre prípad jeho smrti dotknutá nehnuteľnosť ostala naďalej v rukách jeho rodiny z matkinej strany. K spisaniu závetu dospel poručiteľ sám, na základe vlastného uváženia, pričom istou motiváciou k tomu mohla byť aj skutočnosť, že jeho vlastný život nebol vždy úplne bezproblémový. Smútok zo skorej straty matky si čiastočne kompenzoval spôsobom života na voľnej nohe a užívaním majetku z dedičstva po matke. No vzhľadom na dobré rodinné vzťahy vždy pociťoval zodpovednosť voči rodine, a to vzhľadom na historické okolnosti, za ktorých spoloční predkovia o nehnuteľnosti prišli, i za ktorých sa im ju podarilo získať späť do vlastníctva rodiny, a práve preto pristúpil k spisaniu závetu iba a výlučne vo vzťahu k dotknutej nehnuteľnosti, ktorú, rovnako ako ostatní členovia rodiny, považoval za výnimočné rodinné dedičstvo. Toto je zároveň odpoveď na otázku, prečo spísal poručiteľ závet v tak mladom veku, ako aj na to, prečo sa závet netýkal aj ďalších nehnuteľností poručiteľa v podobe dvoch bytov v Trnave, či iného majetku poručiteľa. Žalobkyňa, sa narodila v roku 1977 a jej predkovia netrpeli počas holokaustu, v tomto smere zrejme nikdy nebude schopná pochopiť pohnútky, ktorými bol poručiteľ pri spisovaní závetu vedený. Pokiaľ ide o odmietnutie vykonania výsluchu M. T. S. zo strany súdu prvej inštancie, žalobkyňa žiadala na pojednávaní vypočutie M. T. S. s tým, že tento bol prítomný pri telefonáte žalobkyne s pánom B., resp. S. J. a mal potvrdiť, že existenciu závetu pri tomto telefonáte nezmiňovali. Keďže uvedená skutočnosť je irelevantná vo vzťahu k meritu prejednávanej veci, procesné rozhodnutie súdu prvej inštancie o odmietnutí vykonania tohto dôkazu bolo správne, pričom súd prvej inštancie svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil. Sama žalobkyňa nebola schopná uviesť žiadne iné konkrétne relevantné skutočnosti, ku ktorým by mal byť M. T. S. vypočutý a ktoré by boli relevantné vo vzťahu k meritu prejednávanej veci, t.j. vo vzťahu k pravosti podpisu poručiteľa na závetnej listine, alebo opisu vzťahu medzi závetnými svedkami a závetnými dedičmi. Už vo vyjadrení k žalobnému návrhu zo dňa 21.11.2019 žalovaní uviedli, že matka poručiteľa nikdy v rámci spoločnej komunikácie v rámci rodiny žiadneho pána M. T. S., ako blízkeho pracovníka nikdy nespomínala a navyš sama mala právnické vzdelanie, takže vedela riešiť všetky svoje právne záležitosti samostatne a bez cudzej pomoci. Ďalej uviedli, že závetní svedkovia nie sú vo vzťahu k závetným dedičom ani príbuzní v priamom rade, ani súrodenci a ani manželia a nie sú so závetnými dedičmi ani v pomere rodinnom, či obdobnom a už z tohto pohľadu je zřejmé, že závetní svedkovia zákonnú definíciu blízkych osôb nemôžu spĺňať a túto nenapĺňajú. Taktiež je nevyhnutné naplnenie subjektívnej stránky, a to existencia vnútorného citového vzájomného vzťahu týchto osôb, t.j. aby kvalita a intenzita skutočných vzájomných vzťahov osôb bola taká, že by ujmu vzniknutú jednej z týchto osôb druhá z nich dôvodne pociťovala ako jej vlastnú ujmu. Tento stav musí byť pritom daný navzájom pri oboch osobách a nestačí, ak pociťuje dôvodne ujmu jednej z týchto osôb druhá z nich ako vlastnú ujmu bez toho, aby tomu tak bolo aj naopak. Žalovaní svoj právny názor opreli aj o rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (napr. uznesenie NS SR pod sp.zn. 5Cdo/32/2017 a rozsudok NS ČR pod sp.zn. 21 Cdo 808/2012). V tejto súvislosti cit. z odôvodnenia uznesenia NS SR pod sp.zn. 5Cdo/32/2017, v ktorom Najvyšší súd vyslovil tento právny názor: „Zákon v ustanovení § 116 veta za bodkočiarkou O.z. nedáva priamu odpoveď na túto otázku a nestanovuje žiadne presné kritériá, z ktorých by záver o tom, že ide o osobu blízku, vyplýval. Je tomu tak preto, že každý jeden prípad je individuálny a každý jeden vzťah medzi osobami jedinečný, založený na rôznych väzbách a okolnostiach. Aby tak rozhodnutie o existencii blízkosti osôb bolo správne, zákonné a spravodlivé, nie je možné určiť presné hranice, kedy vzťah týchto osôb už naberá charakter vzťahu blízkej osoby. Citované ustanovenie je totiž jednou z právnych noriem, ktoré právna teória nazýva právnou normou s relatívne neurčitou hypotézou, t.j. normou, ktorých hypotéza nie je stanovená právnym predpisom a ktorá tak prenecháva súdu na zvážení v každom jednotlivom prípade, aby sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, vopred neobmedzeného okruhu okolností. Napriek tomu je možné aspoň všeobecne uviesť, že pri prijímaní záveru súdu budú podstatné napr. také okolnosti, aký druh vzájomného vzťahu je medzi osobami, či žijú v spoločnej domácnosti (i keď tento znak nemusí byť ešte sám osebe určujúci), aké sú vzájomné

pomery v takejto domácnosti, či si osoby navzájom pomáhajú, zaujímajú sa o seba nielen z pohľadu majetkových aspektov alebo ak ide o rozvedených manželov nielen z pohľadu starostlivosti o spoločné deti, či takéto osoby prejavujú o seba záujem v závažných prípadoch, v chorobe, starobe a v núdzi.“ Tvrdenie žalobkyne, že svedkovia vo výpovedi potvrdili blízky vzťah k žalovaným sa nezakladá na pravde. Svedkovia uviedli, že bližší priateľský vzťah so žalovanými nemali a nemajú, nestretávajú sa, nekontaktujú sa a ani netravia spolu dovolenky. Ojedinelá zdvorilostná účasť na niektorých rodinných oslavách žalovanej 2/, z ktorých posledná prebehla pred mnohými rokmi, nie je dôkazom blízkeho vzťahu medzi svedkami a žalovanými, určite nie v intenzite vyžadovanej zákonným ustanovením § 116 O.z. Osobitne potom vo vzťahu k žalovanej 2/ treba uviesť, že táto je od leta roku 2016 (t.j. od obdobia, ktoré predchádzalo dňu spísania závetu poručiťom) umiestnená v domove dôchodcov, a to v dôsledku svojho nepriaznivého zdravotného stavu, vyžadujúceho si 24 hodinovú starostlivosť, pričom počnúc od tohto obdobia až do súčasnosti sa s manželmi B. vôbec nestretla, títo ju v zariadení domova dôchodcov ani raz nenavštívili a ani sa nezaujímal o jej zdravotný stav. Žalovaný 1/ a svedok E. B. nie sú výlučnými spoločníkmi obchodných spoločností a spoločníkmi v obchodných spoločnostiach FIN PLUS, spol. s.r.o. a FIN PLUS – Bagetérie, s.r.o. boli v čase spísania závetu aj ďalšie 3 fyzické osoby. Všetci piati spoločníci sa podieľali na základnom imaní týchto obchodných spoločností vkladom v rovnakej výške, pričom obchodné vedenie týchto spoločností bolo a je na rozhodnutí väčšiny spoločníkov, ktorú žalovaný 1/ a svedok E. B. nemali a ani spolu nevedeli dosiahnuť. Relevantnou skutočnosťou z toho vyplývajúcou je fakt, že taký istý vzťah spoločníka v obchodnej spoločnosti ako mal žalovaný 1/ so svedkom E. B., mal aj s ďalšími troma ďalšími spoločníkmi a tiež fakt, že výška obchodných podielov žalovaného 1/ a svedka E. B. im neumožňovala bez ďalšieho ovplyvňovať rozhodnutia týkajúce sa obchodného vedenia spoločnosti, keďže ani spolu nedisponovali väčšinou, potrebnou pre takéto rozhodnutia. Je pravdou, že E. B. je správcou dotknutých nehnuteľností, tieto skutočnosti sami o sebe opäť nie sú dôkazom blízkeho vzťahu medzi závetným svedkom E. B. a žalovaným 1/. Z výpovede svedka S. J. vyplynulo, že blízky vzťah mala k svedkovi E. B. poručiťova matka – E. G., z podnetu ktorej sa stal E. B. správcou spoločných nehnuteľností. Rovnako nájomná zmluva medzi spoločnosťou FIN, spol. s.r.o. a spoluvlastníkmi dotknutých nehnuteľností bola uzavretá ešte v 90-tych rokoch minulého storočia, za života matky poručiťova, pričom otázka osoby dediča je vo vzťahu k právnomu trvaniu predmetnej nájomnej zmluvy úplne irelevantná. Prípadný dedič ako nový podielový spoluvlastník totiž musí rešpektovať platne uzavretú nájomnú zmluvu a o hospodárení so spoločnou vecou rozhodujú spoluvlastníci väčšinou, ktorou už v súčasnosti disponujú obaja žalovaní, ako podieloví spoluvlastníci vlastníaci spoluvlastnícke podiely spolu o veľkosti 2/3. Pokiaľ žalobkyňa na podporu svojich tvrdení poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 7.3.2002, sp.zn. 21Cdo 530/2001, ako správne sama upozornila, toto riešilo prípad, kedy závetným dedičom bola právnická osoba a súd posudzoval blízky vzťah závetných svedkov k tejto právnickej osobe a s poukazom na uvedené, je toto rozhodnutie v predmetnej veci neaplikovateľné. V tu prejednávanej veci sú závetom povolaní dedičia fyzickými osobami a existencia blízkeho vzťahu by musela byť preukázaná medzi týmito fyzickými osobami a závetnými svedkami. Žalobkyňa by tak musela preukázať takú kvalitu a intenzitu skutočných vzájomných vzťahov týchto osôb, že by ujmu vzniknutú jednej z týchto osôb druhá z nich dôvodne pociťovala ako jej vlastnú ujmu, pričom tento stav by musel byť daný navzájom pri oboch osobách a nestačí, ak pociťuje dôvodne ujmu jednej z týchto osôb druhá z nich ako vlastnú ujmu bez toho, aby tomu tak bolo aj naopak.

7. Odvolací súd podľa § 34 C.s.p. po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávnenou osobou (§ 359 C.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 C.s.p.), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru o vecnej správnosti napadnutého rozsudku o zamietnutí žaloby.

8. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, vychádzajúc z uplatnenej odvolacej argumentácie žalobkyne, bolo posúdiť správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie vo vzťahu k určeniu, či závet je alebo nie je platný, s ohľadom na pravosť podpisu poručiťova a vo vzťahu k spôsobilosti svedkov pri spísaní závetu.

9. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o preukázané skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobkyňou uplatňovaného nároku, keď je toho názoru, že súd prvej inštancie vykonal navrhnuté dokazovanie v potrebnom rozsahu, dôkazy jednotlivito i vo

vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil a dospel k správnym skutkovým záverom a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie, keď na vec aplikoval správnym spôsobom náležité hmotnoprávne ustanovenia, pričom sa stotožňuje v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 C.s.p. odvolací súd konštatuje správnosť dôvodov preskúmaného rozsudku a odkazuje na výstižné, správne a vyčerpávajúce odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty uplatnené žalobkyňou nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľke. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dopĺňa iba nasledovné:

10. Odvolací súd po preskúmaní veci s ohľadom na konanie pred súdom prvej inštancie musí konštatovať, že zo žiadneho z dôkazov vykonaných pred súdom prvej inštancie nebolo preukázané tvrdenie žalobkyne, že nebohý poručiteľ E. M. G. nepodpisal alografný závet dňa 23.4.2017 t.j. podpis na závete nie je jeho podpisom. Na žalobkyni spočívalo dôkazné bremeno toto svoje tvrdenie preukázať. Toto tvrdenie nebolo preukázané ani vykonaným znaleckým dokazovaním znalcom Vladimírom Rusnákom z odboru písomoznalectvo, odvetvie ručné písmo, strojové písmo, ktorého úlohou bolo posúdiť a zistiť, či podpis na závete zo dňa 23.4.2017, je vlastným podpisom poručiteľa. Znalec na základe identifikačnej hodnoty a miery výskytu zistených znakov písma stanovil, že sporný podpis „ M. G. “ obsiahnutý na origináli písomnosti „ Posledná vôľa – Závet “ zo dňa 23.4.2017, je vlastným (vlastnoručným) podpisom M. G., nar. XX.X.XXXX. Vzhľadom k námietke žalobkyne, že znalec v predmetnom posudku vyslovil záver, že neboli zistené žiadne znaky technického falšování podpisu (skener, tlačiareň), t.j. záver ktorý je príslušný vysloviť len znalec z odvetvia kriminalistické skúmanie dokumentov (pozn: v uvedenej súvislosti poukázala na text článkov M. D. S. N., a E. U., V. B. a E. W.) vedie to k pochybnostiam o objektívnom prístupe znalca, a zároveň znevierhodňuje posudok, preto navrhla posúdenie závetu znalcom z odboru kriminalistika, odvetvie kriminalistické skúmanie dokumentov. V tejto súvislosti žalobkyňa predložila súdu dňa 12.12.2022 (súkromný) znalecký posudok ČES: PPZ-KEU-BA-EXP-2022-8943 vyhotovený dňa 6.10.2022 Kriminalistickým a expertíznym ústavom PZ. Znalecký ústav v posudku vyslovil, že na predloženej mu listine „ Posledná vôľa - Závet “ neboli zistené také charakteristické znaky, ktoré by svedčili o jej pozmeňovaní, montáži, technickom falšovaní resp. inom neoprávnenom zásahu. Taktiež vyslovil, že vzhľadom na absenciu križujúcich sa línií podpisu prislúchajúceho podpisovej doložke závetu „ M. G. v.r. “ a príslušnej podpisovej doložky nie je možné tieto komponenty listiny vyhodnotiť z hľadiska postupnosti ich vyhotovenia - nie je možné sa vyjadriť či bol na listine ako prvý vyhotovený predmetný podpis a následne podpisová doložka, alebo bola najprv vyhotovená podpisová doložka a následne podpis. Tvrdenia odvolateľky o tom, že závet bol vyhotovený po smrti poručiteľa nebolo v konaní ničím preukázané. Ako vyplýva z vyššie uvedených dôkazov, podpis na závete je podpisom nebohého poručiteľa, ako aj to, že s listinou (závetom) nebolo manipulované takým spôsobom, že by bola táto najsamprv podpísaná a dodatočne by bol do nej vložený text závetu.

11. Odvolací súd sa plne stotožnil aj so závermi súdu prvej inštancie v časti, v ktorej uzavrel, že svedkovia neboli osobami, ktoré by zo zákona nemohli pôsobiť pri vyhotovovaní závetu ako svedkovia. V zmysle súdom prvej inštancie aplikovaného ust. § 116 O.z. svedkovia neboli ani osobami blízkymi, a ani so žalovanými nemali navzájom vytvorený žiaden bližší vzťah. Pokiaľ sa tak pred súdom prvej inštancie nestalo, jej tvrdenia, že svedkovia boli vo vzťahu k závetom povolaným dedičom (žalovaným) osobami blízkymi zostali len v rovine hodnotiaceho úsudku t.j. vyjadrovala len svoj subjektívny názor, ktorý však musela pred súdom preukázať, že existuje dostatočný skutkový základ, ktorý ho opodstatňuje.

12. Odvolacia námietka spočívajúca v nevykonaní dôkazu navrhnutého žalobkyňou, výsluch svedka M. T. S. treba uviesť, že súd prvej inštancie nemal povinnosť vykonať uvedený dôkaz navrhnutý žalobkyňou, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané patria výlučne súdu, a nie stranám (§ 185 ods. 1 C.s.p.). Ak by súd prvej inštancie nevykonal uvedený dôkaz, tak by znemožnil žalobkyni ako strane sporu uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (sp. zn. II. ÚS 168/2019) len za predpokladu, že by tento dôkaz mal preukazovať takú, medzi stranami konania spornú skutkovú okolnosť, ktorá je pre meritórne posúdenie žalobného nároku významná, či dokonca rozhodujúca čo však nebol tento prípad.

13. S poukazom na vyššie uvedené súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a vec aj správne právne posúdil, v dôsledku čoho nebol naplnený

žiadan žalobkyňou uplatnený dôvod, odvolací súd potom rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, včítane závislého odvolacími dôvodmi osobitne nenapadnutého výroku o náhrade trov konania, s použitím § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. potvrdil.

14. V tomto odvolacom konaní boli plne úspešní žalovaní a preto podľa § 255 ods. 1 C.s.p. im vzniklo právo na plnú náhradu trov odvolacieho konania voči v odvolaní neúspešnej žalobkyni. Prípadná existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 C.s.p. odôvodňujúca výnimočné nepriznanie náhrady trov úspešnej strane (či už úplné alebo čiastočné), pritom v konaní nebola tvrdená, ani ju odvolací súd nezistil. Odvolací súd preto žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %.

15. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je podľa § 421 C. s. p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 C. s. p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Súd poučuje strany o ich práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).